

JAARREKENING 2021

B1. GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

(na voorgestelde resultaatbestemming)

Activa € x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Vaste activa		
1.1 Materiële vaste activa	164.951	159.804
1.2 Financiële vaste activa	7.794	8.194
Totaal vaste activa	172.745	167.998
Vlottende activa		
1.3 Voorraden	87	84
1.4 Vorderingen	16.083	15.970
1.5 Liquide middelen	95.747	81.937
Totaal vlottende activa	111.917	97.991
Totaal activa	284.662	265.989

Passiva € x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
2.1 Eigen vermogen	136.538	111.264
2.2 Voorzieningen	25.538	28.216
2.3 Langlopende schulden	36.114	39.201
2.4 Kortlopende schulden	86.472	87.308
Totaal passiva	284.662	265.989

B2. GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 2021

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	297.138	255.499	246.786
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	6.862	6.216	6.643
3.3 Collegegelden	59.867	70.840	68.075
3.4 Baten werk in opdracht van derden	25.222	20.172	23.452
3.5 Overige baten	7.848	7.064	9.075
Totaal baten	396.937	359.791	354.031

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Lasten			
4.1 Personeelslasten	306.448	285.239	293.596
4.2 Afschrijvingen	15.583	15.014	14.643
4.3 Huisvestingslasten	15.000	15.967	14.935
4.4 Overige lasten	34.720	49.454	33.817
Totaal lasten	371.751	365.674	356.991
Saldo baten en lasten	25.186	-5.883	-2.960
5. Financiële baten en lasten	103	-117	-752
Resultaat	25.289	-6.000	-3.712
6. Belastingen	-15	0	31
7. Resultaat deelnemingen	0	0	0
Resultaat na belastingen	25.274	-6.000	-3.681
Nettoresultaat	25.274	-6.000	-3.681

B3. GECONSOLIDEERD KASTROOMOVERZICHT 2021

€ x 1.000	2021	2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten	25.186	-2.960
Aanpassingen voor:		
• 4.2 Afschrijvingen	15.583	14.643
• 2.2 Mutaties voorzieningen	-2.678	3.492
Veranderingen in werkkapitaal		
• 1.3 Mutatie voorraden	-3	12
• 1.4 Mutatie kortlopende vorderingen	287	-852
• 2.4 Mutatie kortlopende schulden	-862	11.246
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	37.513	25.581
Ontvangen interest	236	-
Betaalde interest	-133	-1.358
Betaalde vennootschapsbelasting	-15	31
	88	-1.327
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	37.601	24.254
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.1 Investerings in materiële vaste activa	-20.730	-8.638
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-20.730	-8.638
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3 Nieuw opgenomen leningen	-	-
2.3 Aflossing langlopende schulden	-3.062	-3.033
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-3.062	-3.033
Mutatie liquide middelen	13.810	12.583
Beginstand liquide middelen	81.937	69.354
Mutatie liquide middelen	13.810	12.583
Eindstand liquide middelen	95.747	81.937

B4. TOELICHTING BEHORENDE TOT DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2021

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie, statutair gevestigd te Arnhem, is een stichting. De voornaamste activiteit van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen bestaat uit het verzorgen van onderwijs.

Verslagperiode

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de *Regeling jaarverslaggeving onderwijs* (hierna Rjo). In de Rjo is vastgelegd dat de jaarverslaggeving ingericht dient te worden in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de in de regeling aangegeven afwijkende bepalingen. In het bijzonder wordt verwezen naar de richtlijnen 400 en 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ). De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Stelselwijziging groot onderhoud

In het boekjaar 2021 is een stelselwijziging doorgevoerd inzake de verwerking van de kosten van groot onderhoud. Hierbij vindt overgang plaats van het stelsel van het vormen van een voorziening voor groot onderhoud naar het stelsel waarbij de uitgaven voor het groot onderhoud op basis van de componentenbenadering geactiveerd worden en er over de verwachte bedrijfseconomische levensduur wordt afgeschreven. Inzake de verantwoorde investeringen in het boekjaar met betrekking tot de kosten van groot onderhoud wordt het vervangen bestanddeel gedesinvesteerd van de bestaande gebouwen, ook al zijn de componenten voorheen niet afzonderlijk onderkend als bestanddeel van het betreffende actief. Vervolgens worden deze bestanddelen afzonderlijk onderkend en afgeschreven over de geëigende looptijd. Voor de bepaling van de aanschafprijs van deze componenten is de huidige vervangingswaarde retrospectief geïndexeerd.

Er is gekozen voor de componentenmethode omdat afgelopen jaren gebleken is dat de onderhoudsvoorziening ten gevolge van schattingselementen onbedoeld grote resultaatsschommelingen tot gevolg had. De componentenmethode sluit beter aan bij de werkelijke onderhoudskosten en gebruiksduur ervan en zorgt tevens voor minder onbedoelde resultaatsschommelingen.

Tot en met het boekjaar 2020 werden de uitgaven inzake de gebouwen en terreinen voor groot onderhoud ten laste van de hiervoor gevormde voorziening grootonderhoud verantwoord.

Voor de verwerking van deze stelselwijziging is bij de HAN gekozen voor het toepassen van de overgangsregeling op retrospectieve wijze. Bij retrospectieve verwerking vindt op 1 januari 2020 herrekening plaats van het eigen vermogen op basis van de gewijzigde grondslagen en wordt het cumulatieve effect op die datum verwerkt als een rechtstreekse mutatie van het eigen vermogen.

Door deze stelselwijziging is de aanschafwaarde van de materiële vaste activa toegenomen met €3,5 miljoen en de cumulatieve afschrijving met €2,0 miljoen. Dit resulteert in een stijging van de boekwaarde per 1 januari 2020 van €1,5 miljoen. De voorziening groot onderhoud ad €13,4 miljoen is per 1 januari 2020 vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen.

Het eigen vermogen is door deze stelselwijziging uiteindelijk per 31 december 2020 toegenomen met €15,1 miljoen van €96,1 miljoen naar €111,3 miljoen. Per 1 januari 2020 is hiervan €14,9 miljoen ten gunste van het eigen vermogen gemuteerd en €0,2 miljoen is gedurende 2020 gemuteerd via het exploitatieresultaat 2020 als gevolg van het verlagen van de dotatie/vrijval onderhoudsvoorziening van €0,9 miljoen, afgezet tegen de toename van de afschrijvingen van €0,7 miljoen.

Betekenis van de stelselwijziging voor de balans en resultaat van het boekjaar:

	Voor stelselwijziging	Mutatie	Na stelselwijziging
Balans	31-12-2020	2020	31-12-2020
Materiële vaste activa	158.254	1.550	159.804
Eigen vermogen	-96.141	-15.123	-111.264
Voorziening	-41.789	13.573	-28.216
Resultatenrekening	2020	Mutatie	2020
Afschrijvingen	13.949	694	14.643
Dotatie/vrijval onderhoudsvoorziening	15.829	-894	14.935
Resultaat	-3.881	200	-3.681

De inschatting van de kwantitatieve invloed op de komende boekjaren beperkt zich tot €0,5 miljoen positief per boekjaar.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de organisatie en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de organisatie een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Participaties die worden aangehouden om ze te vervreemden, worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gerealiseerde winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd.

Voor een totaaloverzicht van de verbonden partijen verwijzen wij naar de specificatie van verbonden partijen (zie B11).

Hieronder wordt volstaan met vermelding van de meegeconsolideerde meerderheidsdeelnemingen.

1. HAN Holding bv 100%
2. HAN Flex bv 100%

De HAN is niet hoofdelijk aansprakelijk voor de uit rechtshandelingen van de verbonden partijen voortvloeiende schulden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt, schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- voorziening WW/BW;
- voorziening WGA;
- voorziening jubileumuitkering;
- voorziening werktijdvermindering senioren;
- voorziening generatiepact;
- voorziening transitievergoeding;
- overige voorzieningen;
- bepaling economische levensduur materiële vaste activa.

Saldering

Vorderingen en verplichtingen zijn gesaldeerd weergegeven wanneer de stichting een deugdelijk juridisch instrument bezit om de activa en de verplichtingen simultaan af te wikkelen en wanneer de stichting het stellige voornemen heeft tot simultane afwikkeling over te gaan.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld geschiedt de eerste waardering van de activa en passiva tegen reële waarde en de vervolgwaaardering tegen geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting. Alle financiële informatie in euro's is afgegrond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten bij de HAN debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, vooruitbetaalde huur, leningen en overige financieringsverplichtingen, crediteuren en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna in desbetreffende grondslag beschreven manier gewaardeerd.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen en niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de stichting in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, gebouwen in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

Gebouwen/niet aan het proces dienstbare activa	30 jaar
Bekabeling in en tussen de gebouwen	15 jaar
Verbouwingen en noodbouw	10 jaar
Gebouwgebonden onderhoudscomponenten*	5-25 jaar
Inventarissen en apparatuur	10 jaar
Inventarissen laboratorium	20 jaar
Telefooncentrale en telefoontoestellen	8 jaar
Computers en software	4 jaar
Overige activa	3-8 jaar

** Als gevolg van de stelselwijziging met betrekking tot de kosten van groot onderhoud is de categorie gebouwgebonden onderhoudscomponenten toegevoegd.*

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten vooruitbetaalde huur met een langlopend karakter. Na eerste opname worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De vooruitbetaalde huur wordt jaarlijks met inachtneming van de looptijd (25 jaar) van de onderliggende overeenkomst ten laste van het bedrijfsresultaat gebracht. Het kortlopende gedeelte van de vooruitbetaalde huur wordt onder de kortlopende vorderingen gepresenteerd.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorraden

Gebruiksgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Onderhanden werk in opdracht van derden

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het werk in opdracht van derden wordt gewaardeerd tegen de bestede kosten, bestaande uit de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals directe personeelskosten en kosten van specifiek voor het project aangeschafte apparatuur en inventaris), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer kosten van technische assistentie en overheadkosten van projectactiviteiten) en andere kosten voor zover ze contractueel door de opdrachtgever worden vergoed, verminderd met de gedeclareerde termijnen danwel ontvangen voorschotten die in relatie staan tot het werk in opdracht van derden.

Onder de overige vorderingen worden de projecten opgenomen waarbij de vooruitbetaalde kosten de gefactureerde termijnen/ontvangen voorschotten overschrijden. Projecten waarbij de vooruit gefactureerde termijnen/ontvangen voorschotten de vooruitbetaalde kosten overschrijden worden verantwoord onder de kortlopende schulden. (Overheids)subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de HAN zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Eventuele voorzieningen uit hoofde van werk in opdracht van derden (verlieslatende contracten) worden in mindering gebracht op de vordering.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de bestemmingsreserves gepresenteerd.

Algemene reserve

De reserve staat ter vrije beschikking van het College van Bestuur.

Bestemmingsreserves

Het College van Bestuur heeft voor een deel van het eigen vermogen een beperktere bestedingsmogelijkheid aangebracht. Dit gedeelte van het eigen vermogen is ondergebracht in een bestemmingsreserve. Het bestuur kan deze beperking zelf opheffen. Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en overige voorzieningen gepresenteerd. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW, wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. De rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk).
- b. Het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is.
- c. Er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend.

Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na eerste opname worden de schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na eerste opname worden de schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geoordeelde bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Personeelsbeloningen/pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt - overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging - in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

De opbouw van pensioen gebeurt op basis van een middelloonregeling. Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

De beleidsdekkingsgraad (marktwaaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van De Nederlandsche Bank) van het fonds per 31 december 2021 was 102,8% en lag daarmee 23,2% onder de minimale vereiste grens van 126,0%.

De beleidsdekkingsgraad mag niet langer dan vijf jaar onder de 104,2% liggen. Vanwege de uitzonderlijke economische omstandigheden heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de regels versoepeld:

1. Uit deze vrijstellingsregeling volgt dat er onder bepaalde voorwaarden in 2021 geen minimaal vereiste dekkingsgraadverlaging doorgevoerd hoeft te worden.
2. Een voorwaarde voor het gebruik van de vrijstellingsregeling is dat de actuele dekkingsgraad op 31 december 2021 90% of meer moet zijn. Als dit niet zo is moeten de pensioenaanspraken worden verlaagd in 2022. Een eventuele verlaging mag over een aantal jaren gespreid worden.
3. Daarnaast moet het ABP een herstelplan opstellen waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad in twaalf jaar tijd (dit volgt uit de vrijstellingsregeling, normaal is dit tien jaar) weer minimaal uitkomt op de vereiste dekkingsgraad van 126%. Als dit volgens de voorgeschreven rekenregels niet in twaalf jaar lukt, dan moet het ABP de pensioenaanspraken verlagen.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Normatieve rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel dan wel niet-normatieve rijksbijdragen, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Collegegelden

De collegegelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het studiejaar zijn gespreid. De vooruitontvangen bedragen worden onder de overlopende passiva opgenomen.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten, vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer en minder werken, claims en vergoedingen, indien en zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten worden gerealiseerd en de opbrengsten betrouwbaar kunnen worden bepaald. De projectopbrengsten worden bepaald op de reële waarde van de tegenprestaties die is of zal worden ontvangen. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van het project op verslagdatum (de zogeheten *percentage of completion*-methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Een eventueel verwacht negatief resultaat wordt in mindering gebracht op de baten en de onderhanden werk-posities.

Overige baten

Overige baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. De overige baten bestaan uit opbrengsten uit verhuur onroerende zaken, detachering personeel, minoren, bijdrage studenten/personeel en overige baten.

Aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Leasing

De organisatie kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Als de organisatie optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Als de organisatie optreedt als lessor in een operationele lease, wordt het actief als leaseobject verwerkt in de balans overeenkomstig de aard van dat actief. De grondslagen voor de waardering van de geleasede activa zijn beschreven onder het hoofd Materiële vaste activa. De leasebaten (exclusief vergoeding voor dienstverlening, zoals verzekering en onderhoud) als bestanddeel van de leasebetalingen worden op tijdsevenredige basis verwerkt over de leaseperiode. Initiële directe kosten, niet zijnde verkoopkosten, die gemaakt worden om opbrengsten te genereren uit operationele leases worden direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Begin 2022 is Nederland opnieuw geconfronteerd met nieuwe varianten van het coronavirus. Het effect en de duur daarvan op de activiteiten van onze hogeschool kunnen nog niet worden overzien.

Daarnaast is Nederland begin 2022 geconfronteerd met het conflict tussen Rusland en Oekraïne. Dit raakt een aantal studenten binnen de HAN, met name hun welzijn en veiligheid. Ook bestaat de mogelijkheid van instroom van studenten met een vluchtelingenstatus. De HAN probeert deze studenten hierbij zo optimaal mogelijk te ondersteunen, binnen de mogelijkheden die de HAN hiervoor heeft.

Een ander gevolg van dit conflict is een sterke toename van met name energiekosten.

De financiële impact hiervan is onzeker, maar wij schatten in dat dit geen nadelige gevolgen heeft voor de continuïteit of de financiële positie van de HAN.

B5. TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

VASTE ACTIVA

1.1 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven.

€ x 1.000	Verkrijgings- prijs 31-12-2020	Afschrijvingen t/m 31-12-2020	Boek- waarde 31-12-2020	Investerings- 2021	Aanschafwaarde desinvesteringen Verkrijgingsprijs 2021	Afgeschreven desinvesteringen 2021	Afschrijvingen 2021	Verkrijgings- prijs 31-12-2021	Afschrijvingen t/m 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2021
1.1.1 Gebouwen	241.413	116.133	125.280	10.684	152	152	10.432	251.945	126.413	125.532
1.1.2 Terreinen	13.308	-	13.308	-	-	-	-	13.308	-	13.308
1.1.3 Inventaris en apparatuur	59.461	39.549	19.912	10.046	14.472	14.472	5.028	55.035	30.105	24.930
1.1.4 In uitvoering en vooruitbetalingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1.5 Niet aan het proces dienstbare MVA	2.844	1.540	1.304	-	-	-	123	2.844	1.663	1.181
Totaal	317.026	157.222	159.804	20.730	14.624	14.624	15.583	323.132	158.181	164.951

Niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa betreft één gebouw dat de HAN tijdelijk aan een derde verhuurt. Het betreft het gebouw aan de Beverweerdlaan 3 te Arnhem. Deze bezitting is niet dienstbaar aan het onderwijsproces en wordt daarom separaat in de jaarrekening gepresenteerd. De investeringen betreffen met name vervangings- en verbouwingsinvesteringen.

De historische aanschafwaarde van de volledige afgeschreven materiële vaste activa in gebruik bedraagt per 31 december 2021 €20,6 miljoen en was per 31 december 2020 €30,3 miljoen.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen is €166,8 miljoen (peildatum 1 januari 2020).

De bedrijfsgebouwen en terreinen worden eens in de zes jaar getaxeerd. De herbouwwaarde van de bedrijfsgebouwen en terreinen is, in juni 2019 door onafhankelijke taxateurs, getaxeerd op €369 miljoen. De verzekerde waarde van de gebouwen sluit aan op de getaxeerde waarde.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

1.2 Overige financiële vaste activa

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2021	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Resterende looptijd in jaren
Vooruitbetaalde huur	7.794	8.194	7.395	5.796	20

De vooruitbetaalde huur betreft huur voor een gedeelte van het pand aan de Heyendaalsweg 141, te Nijmegen.

Het langlopende deel van de vooruitbetaalde huur is opgenomen onder de financiële vaste activa.

Het kortlopende deel van de vooruitbetaalde huur is opgenomen onder de vorderingen. De resterende huurperiode bedraagt 21 jaar.

VLOTTENDE ACTIVA

1.3 Voorraden

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Gebruiksgoederen	87	84

Dit betreft de voorraden van de campuswinkels. Er is geen sprake van een voorziening voor incurante voorraad.

1.4 Vorderingen

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Debiteuren	2.598	3.494
OCW/EZ	-	-
Studenten	195	121
Waardering werk in opdracht van derden	3.869	2.536
Overige vorderingen	9	31
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	3.113	3.054
Verstreckte voorschotten	55	25
Overige	6.244	6.709
Totaal overlopende activa	9.412	9.788
Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen	-	-
Totaal vorderingen	16.083	15.970

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Het saldo met betrekking tot de werk in opdracht van derden is als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winsten	14.172	14.209
Gefactureerde termijnen	-10.303	-11.673
Voorziening te verwachten verliezen	-	-
Totaal	3.869	2.536

De vooruitbetaalde kosten per 31 december 2021 bestaan onder meer uit vooruitbetaalde licentiekosten (€ 1,7 miljoen) en vooruitbetaalde opleidingskosten (€ 0,2 miljoen).

Daarnaast is onder de overige overlopende activa een vordering opgenomen van € 2,6 miljoen (2020: € 3,3 miljoen) in het kader van de BTW pro-rata-regeling over de jaren 2014 tot en met 2021, nog te ontvangen opbrengsten externe minoren (€ 1,6 miljoen) en een incidentele vordering van € 0,9 miljoen.

1.5 Liquide middelen

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Kasmiddelen	7	7
Tegoeden op bankrekeningen	3.384	3.519
Schatkistbankieren	92.356	78.411
Totaal	95.747	81.937

Een bedrag van € 0,5 miljoen is geblokkeerd in verband met een uitstaande bankgarantie.

De overige liquide middelen ter waarde van € 95,2 miljoen staan ter vrije beschikking.

De HAN beschikt over een kredietfaciliteit van 10% van de rijksbijdrage. De HAN maakt ultimo 2021 geen gebruik van deze faciliteit.

2.1 Eigen vermogen

Eigen vermogen

€ x 1.000	Saldo per 31-12-2021	Bestemming Resultaat 2021	Mutaties 2021	Saldo per 31-12-2020	Bestemming Resultaat 2020	Mutaties 2020	Stelselwijziging 2020	Saldo per 31-12-2019	Stelselwijziging effect op 2019	Saldo per 31-12-2019
Algemene reserve										
Algemene reserve	126.096	18.409	-	107.687	-4.843	-1	200	112.331	14.924	97.407
Publieke bestemmingsreserves										
Bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen	5.672	5.672								
Private bestemmingsreserves										
EV geconsolideerde bv's	942	84	-	858	-	3		855		855
Bestemmingsreserve derde geldstroom	3.828	1.109	-	2.719	962		-	1.757		1.757
Totaal Eigen vermogen	136.538	25.274	-	111.264	-3.881	2	200	114.943	14.924	100.019

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Geconsolideerd nettoresultaat toekomend aan de instelling	25.274	-3.881
Resultaat stelselwijziging		200
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de instelling	-	-
Totaalresultaat van de instelling	25.274	-3.681

Voorstel bestemming nettoresultaat 2021

a. Ten gunste van algemene reserve	18.409
b. Ten gunste van overige bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen	5.672
c. Ten gunste van bestemmingsreserve EV geconsolideerde bv's	84
d. Ten gunste van bestemmingsreserve derde geldstroom	1.109
	25.274

Algemene reserve

De algemene reserve wordt gevormd uit de resultaten behaald uit (publieke) onderwijsactiviteiten.

Publieke bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen

Over de jaren 2020 en 2021 is een deel van de ontvangen kwaliteitsgelden benut voor het doen van investeringen in materiële vaste activa. Deze activa worden afgeschreven over de economische levensduur. Aangezien de baten dienen te worden verantwoord in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, ontstaat er een mismatch tussen het moment van verantwoorden van de baten en het moment waarop de lasten zich voordoen. Daarom is als onderdeel van de resultaatbestemming 2021 een bestemmingsreserve gevormd waaraan de toekomstige afschrijvingslasten worden onttrokken.

Private bestemmingsreserves

EV geconsolideerde bv's

Deze reserve wordt gevormd uit de resultaten die behaald zijn door HAN Holding bv en HAN Flex bv. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Bestemmingsreserve derde geldstroom

Deze reserve wordt gevormd uit de resultaten behaald uit private activiteiten zijnde specifieke contractonderwijs, contractonderzoek en overige marktactiviteiten.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

€ x 1.000	Saldo		Mutaties 2021			Saldo		Onderverdeling saldo		
	31-12-2020		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	31-12-2021	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	
Personeelsvoorzieningen										
WW/BWW	2.688		1.737	1.401	758	2.266	1.047	1.142	77	
Jubileumuitkering	2.330		391	179	112	2.430	222	792	1.416	
WGA	5.510		1.756	675	954	5.637	974	2.874	1.789	
Werktijdvermindering senioren	7.323		2.267	1.246	666	7.678	1.217	5.302	1.159	
Generatiepact	8.055		150	1.759	1.493	4.953	2.076	2.877		
Sociaal beleid	458		622	908	31	141	87	54		
Transitievergoeding	504		340	190		654	654			
	26.868		7.263	6.358	4.014	23.759	6.277	13.041	4.441	
Overige voorzieningen										
Overige voorzieningen	1.348		467	36		1.779		1.779		
	1.348		467	36		1.779		1.779		
Totaal voorzieningen	28.216		7.730	6.394	4.014	25.538	6.277	14.820	4.441	

Personeelsvoorzieningen

Alle personele voorzieningen zijn verdisconteerd op basis van de zeveneneenhalfjaars marktrente ad 0,5% (2020: 0,5%).

Voorziening WW/BWW

De voorziening wordt gevormd om claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. Met ingang van 2007 is de HAN, evenals andere hogeschole, eigenrisicodragers voor de gehele werkloosheidsuitkering. Voor het bovenwettelijke gedeelte was dit al zo. Deze voorziening is bepaald op basis van de verwachte toekomstige uitkeringen conform de eigen registratie van medewerkers die aanspraak maken op de WW per 31 december 2021 en de opgave van de uitkeringsinstanties (UWV en APG) voor medewerkers die aanspraak maken op de BWW. Hierbij wordt per medewerker rekening gehouden met gedeeltelijke hervatting van werkzaamheden (indien van toepassing) en een afslag voor werkhervatting voor einde van het volledige WW/BWW-recht. De voorziening daalt met name door een toename van het afslagpercentage als gevolg van snellere (gedeeltelijke) uitstroom uit de WW/BWW.

Voorziening jubileumuitkering

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van toekomstige jubileumuitkeringen.

De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op het aantal ABP-dienstjaren conform opgave van ABP, blijfkans en leeftijd.

Voorziening eigenrisicodragerschap WGA

De HAN is eigenrisicodragers voor de WGA. Dit betekent dat de kosten van de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering voor tien jaar ten laste komen van de HAN. Om deze reden vormt de HAN een voorziening voor medewerkers die zijn ingestroomd in de WGA tegen de verplichting zoals opgegeven door de uitkeringsinstanties (UWV en Loyalis) en medewerkers die langer dan één jaar ziek zijn en waarvan de arbo-arts of arbeidsdeskundige inschat dat de kans dat zij instromen in de WIA groter is dan 50%.

In voorgaande jaren was sprake van significante vrijvallen (niet gebruikte voorzieningen) ten gunste van het resultaat. Tot en met het boekjaar 2020 werd voor bovenstaande inschatting 100% van de geschatte kosten opgenomen in de voorziening. De HAN heeft een evaluatie in 2021 uitgevoerd naar het percentage dat zou moeten worden voorzien. Met ingang van 2021 wordt voor deze medewerkers 50% van de geschatte kosten opgenomen in de voorziening. Het eenmalige resultaat-effect voor 2021 betreft € 1,1 miljoen positief. De berekening is gebaseerd op de loongereleerde uitkering (afhankelijk van het arbeidsverleden van de werknemer) en bedraagt maximaal 38 maanden, waarbij rekening is gehouden met de restverdiencapaciteit. Na 38 maanden is gerekend met 70% van het minimumloon rekening houdend met de mate van arbeidsongeschiktheid.

De voorziening neemt toe door een lagere uitstroom van het aantal langdurig zieke medewerkers waardoor het totaal aantal toeneemt.

Voorziening werktijdvermindering senioren

Met ingang van 1 januari 2015 kan een werknemer die de AOW-gerechtigde leeftijd min tien jaar heeft bereikt kiezen voor de mogelijkheid om zijn/haar werktijd, gedurende een periode van maximaal vijf jaar, te verminderen met maximaal 20%. Hiervoor wordt gedeeltelijk salaris voor ingeleverd. Voor de werknemers die gebruikmaken van deze regeling zijn de kosten voor de volledige periode in de voorziening opgenomen. Voor werknemers die tussen nu en vijf jaar in aanmerking komen voor deze regeling, is een inschatting gemaakt van de toekomstige instroom; voor deze toekomstige instroom wordt de voorziening in vijf jaar opgebouwd. Werknemers die over meer dan vijf jaar in aanmerking komen voor deze regeling zijn niet meegenomen bij de bepaling van de voorziening. Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van de werkelijke loonkosten van de deelnemers en de resterende werktijd. De voorziening stijgt ten opzichte van voorgaande jaren door een toegenomen instroom.

Voorziening generatiepact

Het generatiepact is een aanvullende HAN-regeling, naast de in de cao opgenomen regelingen, die met ingang van 1 augustus 2018 is ingevoerd en loopt tot 2026. Met een generatiepact worden medewerkers van 62 jaar en ouder in staat gesteld hun arbeidsomvang aan te passen aan de belastbaarheid, waarmee men op een gezonde manier kan blijven werken tot aan het voor hen vastgestelde AOW-moment. Medewerkers van 62 jaar en ouder die aan bepaalde criteria voldoen worden in staat gezet de arbeidsduur terug te brengen naar 50% van de oorspronkelijke formele betrekkingssomvang, waarbij het salaris 70%-80% wordt doorbetaald en de pensioenopbouw gehandhaafd blijft. Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van de werkelijke loonkosten van de deelnemers en de resterende werktijd. De voorziening is gebaseerd op de werkelijke deelnemers aan de voorziening.

Het CvB heeft in 2020 besloten de Generatiepactregeling per 1 augustus 2021 éénmalig open te stellen voor medewerkers die in het oorspronkelijke cohort 5 (per 1 augustus 2020) of cohort 6 (per 1 februari 2021) hadden kunnen instromen en heeft hier in de jaarrekening 2020 een voorziening voor getroffen. De afname van de voorziening wordt veroorzaakt doordat het aantal ingestroomde deelnemers lager is dan eind 2020 is ingeschat.

Voorziening sociaal beleid

De voorziening sociaal beleid is gevormd op basis van individuele afspraken gemaakt met medewerkers van de HAN in het kader van het beëindigen van het dienstverband of verminderen van de werktijd. In de voorziening zijn enkel de individuele afspraken opgenomen waaraan de HAN zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden, maar die wel een schattingselement bevatten. De voorziening sociaal beleid neemt af omdat nieuwe getekende vaststellingsovereenkomsten opgenomen worden onder de kortlopende schulden. Hier is geen sprake meer van een schattingselement.

Voorziening transitievergoeding

De Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) is vanaf 1 januari 2020 in werking getreden. Op grond van deze wet is in 2020 een voorziening gevormd voor tijdelijke arbeidscontracten waarvan aannemelijk is dat zij niet worden verlengd.

Overige voorzieningen

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen hebben betrekking op geschillen en claims.

2.3 Langlopende schulden

€ x 1.000	Stand lening 31-12-2020	Aangegane leningen 2021	Aflossing 2021	Stand lening 31-12-2021	Looptijd < 1 jaar	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente percentage %	Resterende looptijd in jaren
Kredietinstellingen									
Gemeente Arnhem	3.762		1.228	2.534	1.254	1.280		2,12	2
Ministerie van Financiën									
Ministerie van Financiën	38.500	-	1.833	36.667	1.833	34.833	27.500	0,10	20
Totaal langlopende schulden	42.262	-	3.061	39.201	3.087	36.114	27.500		

Kredietinstellingen

Hypothecaire lening gemeente Arnhem

Dit betreft een ultimo 1993 opgenomen hypothecaire lening met een looptijd van 30 jaar (annuïtair). De vaste rente bedraagt 2,12% tot 31 december 2023 (einde contract). Als zekerheid is verstrekt aan de gemeente Arnhem een eerste hypotheek tot €23 miljoen op het pand Ruitenberglaan 27 in Arnhem. Het kortlopende gedeelte van de aflossingsverplichting is onder kortlopende schulden opgenomen.

Lening ministerie van Financiën

In 2010 is de HAN een lening aangegaan bij het ministerie van Financiën met een looptijd van 30 jaar. De lening bedroeg bij aanvang in totaal €55 miljoen. De jaarlijkse vaste rente is per 1 juli 2020 gewijzigd van 3,09% naar 0,1% tot einde looptijd.

Als zekerheid voor de lening en eventuele extra rente en kosten is aan het ministerie van Financiën een eerste hypotheek verstrekt op de Nijmeegse panden van de HAN, met uitzondering van de Groenewoudseweg 1.

Het kortlopend deel van de aflossingsverplichting is onder kortlopende schulden opgenomen. De lening kan vervroegd afgelost worden, waarbij het verschil in contante waarde van het restant van de lening op basis van de dan geldende rente en de afgesproken rente aan het ministerie van Financiën moet worden betaald. De HAN heeft geen intentie deze lening versneld af te lossen.

2.4 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden als volgt gespecificeerd:

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Kredietinstellingen	3.087	3.061
Schulden aan OCW	7.606	420
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen projecten	9.784	8.864
Crediteuren	8.561	7.311
Belastingen	12.787	12.241
Sociale lasten	205	45
Schulden ter zake van pensioenen	4.203	3.580
Overlopende passiva:		
Vooruitontvangen collegegelden	16.672	26.832
Vooruitontvangen investeringssubsidies	12	42
Vooruitontvangen bedragen	2.411	2.208
Vakantiegeld en vakantiedagen	11.527	10.446
Te betalen interest	19	19
Overige overlopende passiva	9.598	12.239
Totaal overlopende passiva	40.239	51.786
Totaal kortlopende schulden	86.472	87.308

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar tenzij specifiek benoemd.

Kredietinstellingen

Dit betreft het kortlopende deel van de langlopende schulden, verder wordt verwezen naar toelichting 2.3.

Schulden aan het ministerie van OCW

Dit betreft schulden aan aan het ministerie van OCW, bestaande uit G2.B-model ad. €0,4 miljoen, het G1-model ad. €1,0 miljoen en €6,2 miljoen vooruitontvangen NPO-AP-gelden.

De totale overlopende passiva dalen met €11,5 miljoen. Dit betreft een verlaging van het vooruitontvangen collegegeld van €10,1 miljoen als gevolg van halvering van het collegegeld.

De overige overlopende passiva dalen met €1,6 miljoen door een lagere positie doorsluisgelden ten behoeve van de Advanced-Nurse Practitioner en Physician Assistants-opleidingen in verband met snellere uitbetaling in 2021 dan 2020.

Het saldo van de vooruit gefactureerde en ontvangen termijnen projecten is als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Gefactureerde termijnen	23.645	21.778
Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winsten	-13.861	-12.914
Voorziening te verwachten verliezen	-	-
Totaal	9.784	8.864

Verantwoording subsidies het ministerie van OCW (bijlage behorend bij RJ 660.403, geldend vanaf het verslagjaar 2014)

(bedragen in euro's)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof Hbo	1090577-1	22-09-2020	J
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof Hbo	1095392-1	20-11-2020	J
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof Hbo	1166210-1	20-08-2021	N
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof Hbo	1177559-1	21-09-2021	N
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof Hbo	1183499-1	22-11-2021	N
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof Hbo	1191089-1	21-12-2021	N
Subsidieregeling extra hulp voor de klas	COHO21-20031	07-10-2021	N
Subsidieregeling virtuele internationale samenwerkingsprojecten hoger onderwijs	VIS21005	16-11-2021	N
Tegemoetkomingskosten opleidingsscholen 2021-2022	1183850-3	22-11-2021	N

G2. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt

G2.A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2020	Totale subsidiabele kosten t/m 2020	Saldo per 1 januari 2020	Ontvangen in 2021	Subsidiabele kosten in 2021	Te verrekenen per 31 december 2021
Subsidieregeling coronabaten	COHO210041	13-04-2021	557.762	0	0	0	557.762	312.435	245.327
Totaal			557.762	0	0	0	557.762	312.435	245.327

G2.B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2020	Totale subsidiabele kosten t/m 2020	Saldo per 1 januari 2021	Ontvangen in 2021	Subsidiabele kosten in 2021	Te verrekenen per 31 december 2021
Doorstroom mbo-hbo	DHBO018001	23-10-2017	185.955	185.955	104.651	81.304	0	29.749	51.555
Doorstroom mbo-hbo	DHBO018019	15-03-2018	195.630	195.630	103.628	92.002	0	2.782	89.220
Totaal			381.585	381.585	208.279	173.306	0	32.531	140.775

Financiële instrumenten

Algemeen

De HAN maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de HAN blootstelt aan markt- en/of kredietrisico's. Deze financiële instrumenten betreffen posten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden.

Kredietrisico

De HAN loopt kredietrisico over de financiële vaste activa en de kortlopende vorderingen minus de vooruitbetaalde kosten. Het maximale kredietrisico bedraagt €20,8 miljoen. De hoogste vordering bedraagt €8,2 miljoen. Deze vordering heeft betrekking op de vooruitbetaalde huur zoals opgenomen onder de financiële vaste activa en de vorderingen (kortlopend deel). Het overige kredietrisico is niet geconcentreerd bij één of enkele partijen. De HAN hanteert procedures en gedragsrichtlijnen om de omvang van het kredietrisico bij tegenpartijen te beperken. Daarnaast handelt de HAN niet in financiële instrumenten en past ook geen afgeleide financiële instrumenten (derivaten) toe.

Renterisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. De HAN heeft twee langlopende leningen uitstaan.

De rentevaste periode van de lening van de gemeente Arnhem loopt tot 31 december 2023 (einde contract) en bedraagt 2,12%.

De rentevaste periode van de lening van het ministerie van Financiën liep tot juli 2020. De jaarlijkse vaste rente is per 1 juli 2020 gewijzigd van 3,09% naar 0,1% tot einde looptijd.

Liquiditeitsrisico

De stichting bewaakt de liquiditeitspositie, zoals beschreven in het treasurystatuut van de stichting. Door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen ziet het management erop toe dat voor de stichting steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder de liquide middelen, vorderingen, langlopende en kortlopende schulden en financiële vaste activa benadert de boekwaarde daarvan.

B6. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Niet uit de balans blijvend actief

De huurpenningen zijn als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	2021	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurcontract Beverweerdlaan 3	182	189	271		460

De HAN is de volgende meerjarige financiële verplichtingen aangegaan:

€ x 1.000	2021	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurkosten	2.716	2.229	4.679	2.899	9.807
Leasekosten vervoersmiddelen	79	71	71		142
Drukwerk	90	181	436		617
Schoonmaak	2.863	2.521	103		2.624
Informatiesystemen	499	1.036	3.696		4.732
Externe diensten divers	310	316			316
	6.557	6.354	8.985	2.899	18.238

De huurverplichtingen zijn als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	2021	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Papendallaan 52	318	323	886		1.209
Heyendaalseweg 141	344	349	1.486	2.300	4.135
Prof. Molkenboerstraat 3	400	239			239
Philips van Leydenlaan 25	547	556	2.307	599	3.462
Heyendaalseweg 121	333	182			182
Heyendaalseweg 98	206	135			135
Hatertseweg 404	150	150			150
Westervoortsedijk 73	59	40			40
Universitair Sportcentrum	358	255			255
	2.715	2.229	4.679	2.899	9.807

De HAN heeft drie leegstandsgaranties afgegeven in verband met studentenhuisvesting. De garantstellingen hebben een looptijd tussen augustus 2023 (einde contract/eerste opzegtermijn) en februari 2030. De maximale garantstelling per balansdatum bedraagt €3,3 miljoen. Er is hier tot op heden geen gebruik van gemaakt.

B7. TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING

BATEN

3.1 Rijksbijdragen ministerie van OCW

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Rijksbijdrage OCW			
Rijksbijdrage OCW	295.906	255.499	246.286
Overige subsidies OCW			
Geoomerkte subsidies	788	0	49
Niet-geoomerkte subsidies	444	0	451
Totaal overige subsidies	1.232	0	500
Totaal rijksbijdragen	297.138	255.499	246.786

De rijksbijdrage stijgt ten opzichte van 2020 met €49,6 miljoen. Dit wordt verklaard door €45,9 miljoen hogere normatieve rijksbijdrage, waarvan €16,4 miljoen reguliere bijdrage, €11,3 miljoen compensatie halvering collegegeld, €18,2 miljoen NPO-ISB-gelden en €3,7 miljoen niet normatieve rijksbijdrage (NPO-corona-enveloppe; van de ontvangen €9,9 miljoen is €6,2 miljoen verantwoord als vooruitontvangen baten.

De rijksbijdrage stijgt ten opzichte van de begroting met €40,4 miljoen. Dit wordt verklaard door €36,7 miljoen hogere normatieve rijksbijdrage, waarvan €7,2 miljoen reguliere bijdrage, €11,3 miljoen compensatie halvering collegegeld, €18,2 miljoen NPO-ISB-gelden en €3,7 miljoen niet normatieve rijksbijdrage (NPO-corona-enveloppe; van de ontvangen €9,9 miljoen is €6,2 miljoen verantwoord als vooruitontvangen baten.

De overige subsidies stijgen door extra aangevraagde corona gerelateerde subsidies.

3.2 Overige overheidsbijdrage

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Overige overheidsbijdrage	6.862	6.216	6.643

De overige overheidsbijdrage stijgt ten opzichte van 2020 door een hogere subsidie Advanced Nurse Practitioner €3,1 miljoen 2021 ten opzichte van €2,9 miljoen in 2020. Deze gelden worden doorbetaald aan de zorginstellingen waar de studenten stagelopen. De lasten die hier tegenover staan, worden verantwoord onder de post overige van de overige lasten.

3.3 Collegegelden

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Collegegeld sector hbo	59.867	70.840	68.075

De collegegelden dalen met €8,2 miljoen ten opzichte van 2020 en €11,0 miljoen ten opzichte van de begroting in verband met halvering collegegeld vanwege coronamaatregelen. Dit is gecompenseerd door een toename van de rijksbijdrage.

3.4 Baten werk in opdracht van derden

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2021	2021	2020
Contractonderwijs	10.416	8.930	9.502
Contractonderzoek	11.119	9.408	9.345
Overige (onder andere maatwerk, advies)	3.687	1.834	4.605
Totaal baten	25.222	20.172	23.452

De post contractonderzoek stijgt en is als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2021	2021	2020
Internationale organisaties	322	0	461
Nationale overheden	5.004	3.019	2.215
NWO	4.547	2.587	4.022
Overige non-profit-organisaties	855	1.287	433
Bedrijven	391	2.515	2.214
Totaal contractonderzoek	11.119	9.408	9.345

De verschuiving binnen de afzonderlijke categorieën zijn met name het gevolg van kwaliteitsverbetering ten aanzien van projectregistratie, wat heeft geresulteerd in een verbeterde categorisering in 2021 ten opzichte van 2020.

3.5 Overige baten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2021	2021	2020
Verhuur onroerende zaken	1.278	1.487	1.336
Detachering personeel	1.095	535	849
Schenking en sponsoring	0	-	-
Studentenbijdragen	3.548	3.305	4.180
Overige	1.927	1.737	2.710
Totaal	7.848	7.064	9.075

De overige baten 2021 zijn hoger dan de begroting, met name door hogere detacheringen, en lager dan 2020, met name door lagere studentenbijdragen en lagere overige overige baten.

Onder de studentenbijdragen zijn baten opgenomen voor onder andere minoren, lesmaterialen en excursies/studiereizen. In 2020 is er een incidentele baten minoren verwerkt van € 1,3 miljoen in verband met gewijzigde toerekening. In 2021 zijn er ten opzichte van 2020 meer minoren en overige studentenactiviteiten dan in 2020 door herstel van activiteiten.

Onder de overige baten zijn diverse baten opgenomen, waaronder de baten van SENECA (hét expertisecentrum voor Gezondheid, Welzijn en Leefstijl van de HAN) en de HAN-shop. De daling van de overige overige baten wordt verklaard door een in 2020 verantwoorde éénmalige bate van € 0,9 miljoen.

4.1 Personele lasten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2021	2021	2020
Lonen en salarissen	204.980	195.591	193.240
Sociale lasten	27.965	25.565	25.365
Pensioenpremies	35.789	31.600	31.266
Lasten eigen personeel	268.734	252.756	249.871
Overige personele lasten:			
Dotaties personele voorzieningen	3.251	4.809	11.545
Personeel niet in loondienst	25.693	17.151	24.251
Overige personele lasten	10.732	10.523	9.545
Subtotaal overige personele lasten	39.676	32.483	45.341
-/- Uitkeringen	-1.962	0	-1.616
Totaal personele lasten	306.448	285.239	293.596

De totale personele lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 12,9 miljoen.

De lasten eigen personeel stijgen met € 18,9 miljoen (7,5%) hoofdzakelijk door een toename van het aantal fte's alsmede de stijging van de pensioenpremies, sociale lasten en de cao-loonstijging van juli 2020 (2,75%)

Het gemiddelde aantal fte stijgt ten opzichte van 2020 met 153 fte (van 3.074 in 2020 naar 3.227 in 2021) oftewel met 5%. De overige personele lasten dalen met € 5,7 miljoen, voornamelijk door de daling van de dotatie van de personele voorzieningen (€ 8,3 miljoen), deels gecompenseerd door hogere kosten personeel niet in loondienst en hogere overige personele lasten.

Ten opzichte van de begroting zijn de totale personele lasten € 21,2 miljoen hoger. De grootste stijging ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door stijgen van de lasten van eigen personeel ad € 16,0 miljoen (zie hiervoor) en een toename van de inzet van derden € 8,5 miljoen met name in verband met het inzetten van extra personeel om invulling te geven aan beleidsdoelstellingen welke zijn begroot onder de overige overige lasten en NPO-doelstellingen. Ten opzichte van de begroting stijgt het fte-aantal met 95 fte).

De dotatie personele voorzieningen 2021 is € 8,3 miljoen lager dan 2020. Dit wordt met name veroorzaakt doordat aan de voorziening generatiepact in 2020 € 5,0 miljoen gedoteerd is op basis van een ingeschatte instroom van 83 deelnemers. Hiervan is in 2021 € 1,4 miljoen vrijgevallen in verband met lagere instroom van 54 deelnemers in plaats van de verwachte 83 deelnemers. Instromen is met ingang van dit jaar niet meer mogelijk. Tevens is er sprake van een lagere dotatie van € 1,0 miljoen WW/BWW in verband met snellere werkhervatting. De voorziening werktijdvermindering senioren heeft in 2021 een lagere dotatie van € 0,6 miljoen en een hogere vrijval van € 0,4 miljoen in verband met uitstroom naar generatiepact.

Aantal fte's

	Stand aantal fte's per 31 december		Gemiddeld aantal fte's	
	2021	2020	2021	2020
OP	2.072	1.962	2.020	1.946
OBP	1.161	1.059	1.119	1.041
Management	88	90	88	87
Totaal	3.321	3.111	3.227	3.074

Het aandeel van tijdelijke aanstellingen is 19,0% (2020: 16,0%). Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de extra NPO-middelen, die een tijdelijk karakter hebben en uit dien hoofde worden besteed door inzet van medewerkers met een tijdelijke aanstelling.

4.2 Afschrijvingen

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Afschrijvingen op materiële vaste activa	15.583	15.014	14.643
Totaal	15.583	15.014	14.643

4.3 Huisvestingslasten

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Huur	4.136	4.154	4.144
Verzekeringen	384	130	240
Onderhoud	1.930	2.534	2.717
Energie en water	2.612	2.360	2.445
Schoonmaakkosten	2.985	2.873	2.963
Heffingen	1.807	1.750	1.764
Dotatie/vrijval onderhoudsvoorziening	0	1.188	0
Overige	1.146	978	662
Totaal	15.000	15.967	14.935

De huisvestingslasten 2021 liggen op niveau van de huisvestingslasten 2020. De kosten voor onderhoud zijn lager dan begroot in verband met gewijzigde activeringsregels als gevolg van de ingevoerde componentenmethode waardoor specifieke onderhoudselementen worden geactiveerd en dotatie aan de onderhoudsvoorziening niet langer van toepassing is. Overige huisvestingslasten zijn hoger als gevolg van ingebruikname van nieuwe locaties (Hatertseweg, Westervoortsedijk) en een interne verhuizing van Academie Engineering en Automotive.

4.4 Overige lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Administratie- en beheerslasten	10.484	13.524	10.760
Inventaris en apparatuur	2.226	1.797	1.856
Leer- en hulpmiddelen	13.989	14.812	13.222
Dotatie overige voorzieningen	467	-	-
Overige	7.554	19.321	7.979
Totaal	34.720	49.454	33.817

De overige lasten zijn €0,9 miljoen euro hoger dan vorig jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de kosten van leer- en hulpmiddelen naar het niveau van 2019 en dotatie aan de voorziening geschillen en claims.

De overige overige lasten 2021 zijn €11,8 miljoen lager dan begroot. In de begroting van 2021 zijn beleidsgelden opgenomen, onder andere ten behoeve van ontwikkeling van de zwaartepunten en kwaliteitsgelden ten behoeve van de herinrichting van de organisatie. Deze gelden zijn voornamelijk besteed aan inzet van personeel, waardoor de uitputting van de middelen is gerealiseerd binnen de personele lasten onder de post personeel niet in loondienst, zie tevens toelichting 4.1.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichting en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van Ernst & Young Accountants zijn ten laste gebracht van de organisatie, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

<i>Bedragen zijn inclusief btw</i> € x 1.000	Ernst & Young Accountants LLP	Overig Ernst & Young-netwerk	Totaal Ernst & Young	Totaal Ernst & Young
	2021	2021	2021	2020
Onderzoek van de jaarrekening	157	-	-	160
Andere controleopdrachten	24	-	-	37
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-	-
Totaal	181	-	-	197

Opgegeven worden de in het boekjaar ten laste van de rechtspersoon gebrachte totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening, totale honoraria voor andere controleopdrachten, totale honoraria voor adviesdiensten op fiscaal terrein en totale honoraria voor andere niet-controlediensten, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht door de externe accountant en de accountantsorganisatie genoemd in artikel 1, eerste lid, onder a en e, van de Wet toezicht accountantsorganisaties.

5. Financiële baten en lasten

<i>€ x 1.000</i>	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2021	2021	2020
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	236	-	-
Rentelasten	-133	-117	-752
Saldo financiële baten en lasten	103	-117	-752

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Bezoldiging topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De voor de Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen geldende klasse-indeling is G. Het daarbij horende bezoldigingsmaximum bedraagt €209.000. De complexiteitspunten zijn per criterium als volgt:

1. gemiddelde totale baten per boekjaar (tien complexiteitspunten);
2. gemiddeld aantal studenten (vijf complexiteitspunten);
3. gewogen onderwijssoorten of sectoren (vijf complexiteitspunten).

In de volgende tabel is de bezoldiging 2021 verantwoord. Ten behoeve van de verantwoording is gekozen voor het Verantwoordingsmodel WNT van het ministerie van Binnenlandse Zaken dat terug te vinden is op www.topinkomens.nl. De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instellingen als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

Gegevens 2021

<i>Bedragen x € 1</i>	L.J.M. Verhofstad MSc	Y.E.A.M. de Haan RE	Drs B.M. Kievits
Funcctiegegevens	Voorzitter CvB	Vicevoorzitter CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	0,80
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	185.322	185.322	148.258
Beloningen betaalbaar op termijn	23.678	23.678	18.943
Subtotaal	209.000	209.000	167.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000	167.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	209.000	209.000	167.200
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020

<i>Bedragen x € 1</i>	Dr. C.P. Boele	Y.E.A.M. de Haan RE	Drs B.M. Kievits	Drs L.J.M. Verhofstad
Funcctiegegevens	Voorzitter CvB	Lid CvB	Lid CvB	Voorzitter CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01 t/m 15-03	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-09 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	0,80	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	36.661	179.075	143.260	59.692
Beloningen betaalbaar op termijn	4.528	21.925	17.540	7.308
Subtotaal	41.189	201.000	160.800	67.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	41.189	201.000	160.800	67.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	41.189	201.000	160.800	67.000
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Binnen de HAN zijn geen overige functionarissen werkzaam die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen.

Overzicht vergoeding Raad van Toezicht

Naam	Periode	Rol	Werkelijke bezoldiging 2021 (excl. btw)	Maximale bezoldiging 2021	Werkelijke bezoldiging 2020 (excl. btw)
Dr. ir. P.J.M. van Laarhoven	01-01 t/m 31-12	Voorzitter	€ 20.900	€ 31.350	€ 15.075
Drs. R. Wenselaar	01-01 t/m 31-12	Vicevoorzitter	€ 14.630	€ 20.900	€ 14.070
Drs. H.V.W. Mans RA MBA	01-01 t/m 31-12	Lid	€ 14.630	€ 20.900	
Dr. C.M. Hooymans	01-01 t/m 31-12	Lid	€ 14.630	€ 20.900	€ 14.070
Drs. B.B. ter Huurne	01-01 t/m 31-12	Lid	€ 14.630	€ 20.900	€ 14.070
Drs. H.P.M.G. Steeghs RA	01-01 t/m 30-06	Lid	€ 7.315	€ 10.450	€ 14.070
Prof. dr. ir. M.P.C. Weijnen	01-01 t/m 30-06	Lid			€ 7.035
Drs. M. Roos	01-07 t/m 31-12	Lid	€ 7.315	€ 10.450	
Drs. H.A.R.R. Dekkers	01-01 t/m 31-12	Lid	€ 14.630	€ 20.900	
Mr. R.L.M. Hillebrand	01-01 t/m 31-03 2020	Voorzitter			€ 5.025
Dr. ir. P.J.M. van Laarhoven	01-01 t/m 31-03 2020	Lid			€ 3.517
Totaal			€ 108.680		€ 86.932

B8. ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

Activa

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Vaste activa		
1.1 Materiële vaste activa	164.951	159.804
1.2 Financiële vaste activa	8.733	9.049
Vlottende activa		
1.2 Voorraden	87	84
1.3 Vorderingen	16.074	15.914
1.4 Liquide middelen	95.351	81.421
Totaal activa	285.196	266.272

Passiva

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
2.1 Eigen vermogen	136.538	111.264
2.2 Voorzieningen	25.359	28.094
2.3 Langlopende schulden	36.114	39.201
2.4 Kortlopende schulden	87.185	87.713
Totaal passiva	285.196	266.272

B9. ENKELVOUDIGE EXPLOITATIEREKENING 2021

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	297.138	255.499	246.786
3.2 Overige overheidsbijdragen	6.862	6.216	6.643
3.3 Collegegelden	59.867	70.840	68.075
3.4 Baten werk in opdracht van derden	25.222	20.172	23.452
3.5 Overige baten	7.912	7.105	9.124
Totaal baten	397.001	359.832	354.080
Lasten			
4.1 Personele lasten	307.174	285.882	293.948
4.2 Afschrijvingen	15.583	15.014	14.643
4.3 Huisvestingslasten	15.000	15.967	14.935
4.4 Overige lasten	34.157	49.129	33.483
Totaal lasten	371.914	365.992	357.009
Saldo baten en lasten	25.087	-6.160	-2.929
5. Saldo financiële baten en lasten	103	-117	-752
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	25.190	-6.277	-3.681
6. Belastingen			
7. Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen	84	277	-
Resultaat na belastingen	25.274	-6.000	-3.681
Nettoresultaat	25.274	-6.000	-3.681

B10. TOELICHTING BEHORENDE TOT DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2021

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de geconsolideerde jaarrekening 2021 van de organisatie. Voor de toelichting op posten die niet afwijken van de geconsolideerde balans en exploitatierekening wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en exploitatierekening.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming.

Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen, omvat het aandeel van de organisatie in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de organisatie en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Financiële vaste activa

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Deelnemingen	939	855
Vooruitbetaalde huur	7.794	8.194
Totaal vorderingen	8.733	9.049

Deelnemingen

€ x 1.000		Boekwaarde 31-12-2020	Investerings 2021	Desinvesterings 2021	Resultaat 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Naam en vestigingsplaats HAN Holding bv (geconsolideerd)	Arnhem	855	-	-	84	939
Totaal		855	-	-	84	939

Liquide middelen

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Kasmiddelen	7	7
Tegoeden op bankrekeningen	2.988	3.003
Schatkistbankieren	92.356	78.411
Totaal	95.351	81.421

Een bedrag van €0,5 miljoen is geblokkeerd in verband met een uitstaande bankgarantie. De overige liquide middelen ter waarde van €94,9 miljoen staan ter vrije beschikking.

De HAN beschikt over een kredietfaciliteit van 10% van de rijksbijdrage. De HAN maakt ultimo 2021 geen gebruik van deze faciliteit.

Kortlopende schulden

€ x 1.000	31 december 2021	31 december 2020
Kredietinstellingen	3.087	3.061
Schulden aan OCW	7.606	420
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	9.784	8.864
Crediteuren	8.561	7.311
Verbonden partijen	2.264	1.124
Belastingen en premies sociale verzekeringen	12.621	12.014
Schulden terzake pensioenen	4.120	3.580
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen collegegelden	16.672	26.832
Vooruitontvangen investeringssubsidies	12	42
Vooruitontvangen bedragen	2.411	2.208
Vakantiegeld en vakantiedagen	10.908	10.220
Te betalen interest	19	19
Overige	9.120	12.018
Totaal overlopende passiva	39.142	51.339
Totaal kortlopende schulden	87.185	87.713

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar tenzij specifiek benoemd.

Kredietinstellingen

Dit betreft het kortlopende deel van de langlopende schulden, verder wordt verwezen naar toelichting 2.3.

Schulden aan het ministerie van OCW

Dit betreft schulden aan het ministerie van OCW, bestaande uit G2.B-model ad. €0,4 miljoen, het G1-model ad. €1,0 miljoen en €6,2 miljoen vooruitontvangen NPO-AP-gelden.

De totale overlopende passiva dalen met €12,2 miljoen. Dit betreft een verlaging van het vooruitontvangen collegegeld van €10,1 miljoen als gevolg van halvering van het collegegeld.

De overige overlopende passiva dalen met €1,6 miljoen door een lagere positie doorsluitgelden ten behoeve van de Advanced-Nurse Practitioner en Physician Assistants-opleidingen in verband met snellere uitbetaling in 2021 dan 2020.

3.5 Overige baten

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Verhuur onroerende zaken	1.278	1.487	1.336
Detachering personeel	1.095	535	849
Schenking en sponsoring	-	-	-
Studentbijdragen	3.548	3.305	4.180
Overige	1.991	1.778	2.759
Totaal	7.912	7.105	9.124

De overige baten 2021 zijn hoger dan de begroting, met name door hogere detacheringen, en lager dan 2020, met name door lagere studentbijdragen en lagere overige overige baten als gevolg van een eenmalige bate van €0,9 miljoen in 2020.

Onder de studentbijdragen zijn baten opgenomen voor onder andere minoren, lesmaterialen en excursies/studiereizen. In 2020 is er een incidentele baten minoren verwerkt van €1,3 miljoen in verband met gewijzigde toerekening. In 2021 zijn er ten opzichte van 2020 meer minoren en overige studentenactiviteiten dan in 2020 door herstel van activiteiten.

4.1 Personele lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Lonen en salarissen	199.830	191.482	188.782
Sociale lasten	27.172	24.825	24.556
Pensioenpremies	35.494	31.600	31.267
Lasten eigen personeel	262.496	247.907	244.605
Overige personele lasten:			
Dotatie personele voorzieningen	3.122	4.809	11.422
Uitzendkrachten	33.038	22.845	30.223
Overige personele lasten	10.480	10.321	9.314
Subtotaal overige personele lasten	46.640	37.975	50.959
-/- Uitkeringen	-1.962	-	-1.616
Totaal personele lasten	307.174	285.882	293.948

De totale personele lasten stijgen ten opzichte van 2020 met € 13,2 miljoen.

De lasten eigen personeel stijgen met € 17,9 miljoen (7,3 %) hoofdzakelijk door een toename van het aantal fte's alsmede de stijging van de pensioenpremies, sociale lasten en de cao-loonstijging van juli 2020 (2,75%)

Het gemiddelde aantal fte stijgt ten opzichte van 2020 met 153 fte (van 3.074 in 2020 naar 3.227 in 2021) oftewel met 5%. De overige personele lasten dalen met € 4,3 miljoen, voornamelijk door de daling van de dotatie van de personele voorzieningen (€ 8,3 miljoen), deels gecompenseerd door hogere kosten personeel niet in loondienst en hogere overige overige personele lasten.

Ten opzichte van de begroting zijn de totale personele lasten € 21,3 miljoen hoger. De grootste stijging ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door stijgen van de lasten van eigen personeel ad € 14,6 miljoen (zie hiervoor) en een toename van de inzet van derden € 10,1 miljoen met name in verband met het inzetten van extra personeel om invulling te geven aan beleidsdoelstellingen welke zijn begroot onder de overige overige lasten en NPO-doelstellingen. Ten opzichte van de begroting stijgt het fte-aantal met 95 fte.

De dotatie personele voorzieningen 2021 is € 8,3 miljoen lager dan 2020. Dit wordt met name veroorzaakt doordat aan de voorziening generatiepact in 2020 € 5,0 miljoen gedoteerd is op basis van een ingeschatte instroom van 83 deelnemers. Hiervan is in 2021 € 1,4 miljoen vrijgevallen in verband met lagere instroom van 54 deelnemers in plaats van de verwachte 83 deelnemers. Instromen is met ingang van dit jaar niet meer mogelijk. Tevens is er sprake van een lagere dotatie van € 1,0 miljoen WW/BWW in verband met snellere werkhervatting. De voorziening werktijdvermindering senioren heeft in 2021 een lagere dotatie van € 0,6 miljoen en een hogere vrijval van € 0,4 miljoen in verband met uitstroom naar generatiepact.

4.4 Overige lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Administratie- en beheerslasten	10.469	13.226	10.428
Inventaris en apparatuur	2.226	1.797	1.855
Leer- en hulpmiddelen	13.989	14.812	13.222
Dotatie overige voorzieningen	467	-	-
Overige	7.006	19.294	7.978
Totaal	34.157	49.129	33.483

De overige lasten zijn € 0,7 miljoen euro hoger dan vorig jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de kosten van leer- en hulpmiddelen naar het niveau van 2019 en dotatie aan de voorziening geschillen en claims.

De overige overige lasten 2021 zijn € 12,3 miljoen lager dan begroot. In de begroting van 2021 zijn beleidsgelden opgenomen, onder andere ten behoeve van ontwikkeling van de zwaartepunten en kwaliteitsgelden ten behoeve van de herinrichting van de organisatie. Deze gelden zijn voornamelijk besteed aan inzet van personeel, waardoor de uitputting van de middelen is gerealiseerd binnen de personele lasten onder de post personeel niet in loondienst, zie tevens toelichting 4.1.

B11. OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Meerderheidsdeelneming

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2021	Resultaat 2021	Totale baten 2021	Verklaring Art. 2.403 BW	Consolidatie %	Deelnamepercentage %
€ x 1.000									
HAN Holding	bv	Arnhem	4	939	84	-	N	100	100
HAN Flex	bv	Arnhem	4	1.107	87	-	N	100	100

HAN Flex bv is een 100% dochteronderneming van HAN Holding bv.

Code activiteiten:

1. Contractonderwijs
2. Contractonderzoek
3. Onroerende zaken
4. Overige

B12. VASTSTELLING EN GOEDKEURING JAARREKENING

De jaarrekening is opgemaakt op 18 mei 2022.

Goedkeuring jaarrekening 2021

De Raad van Toezicht heeft de jaarrekening goedgekeurd d.d. 18 mei 2022.

De heer dr. ir. P.J.M. van Laarhoven
Voorzitter

De heer drs. R. Wenselaar
Vicevoorzitter

Mevrouw dr. C.M. Hooymans
Lid

Mevrouw drs. B.B. ter Huurne
Lid

De heer drs. H.A.R.R. Dekkers
Lid

De heer drs. H.V.W. Mans RA MBA
Lid

Mevrouw drs. M. Roos
Lid

Vaststelling jaarrekening 2021

Het College van Bestuur heeft de jaarrekening over 2021 na goedkeuring door de Raad van Toezicht vastgesteld d.d. 18 mei 2022.

De heer drs. L.J.M. Verhofstad
Voorzitter

Mevrouw Y.E.A.M. de Haan RE
Vicevoorzitter

Mevrouw drs. B.M. Kievits
Lid

OVERIGE GEGEVENS

Resultaatbestemming

Ingevolge de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserves van de instelling.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- ▶ zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 "Referentiekader" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
- ▶ de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf "2.2.2. Bestuursverslag" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf "2.2.2. Bestuursverslag" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf "2.2.2. Bestuursverslag" van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening
Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf "2.3.1. Referentiekader" van het Onderwijsaccountantsprotocol 2021.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's:
 - ▶ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - ▶ van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten, alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- ▶ Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 18 mei 2022

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. H.E. Oostdijk RA